

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA.

Egész évre 16 frt. v. 32 korona. | Negyed évre 4 frt. v. 8 korona.
Félévre 8 frt. v. 16 korona. | 1 hóra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Telefon szám: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon szám: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

HIRDETESI DÍJAK:

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reclam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyilttéri czikkok:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Bécsen át.

Csak napok előtt ugyan e helyen emlékeztünk meg a Bánffy-kabinetnek arról a nevezetes tényéről, hogy minden közhatalmú vagy politikai kérdést Bécsből rekvirál és semmi olyast nem kezdeményez és végre nem hajt, a mit előbb Bécsben nem approbáltak.

Most ismét olyan dologról értesülünk, a mely szintén bécsi kerülvél érkezik hozzánk.

Arról van szó ugyanis, hogy a T. Ház mit fog tenni a közel jövőben és illetőleg hogy a Bánffy-kabinetnek minő terve van a parlament további működése iránt?

Bécsi forrásból érkezik ugyanis annak a híre, hogy a kormány a parlament mostani ülészakájában immár csak a még függőben lévő egyházpolitikai törvényjavaslatokra vonatkozó főrendiházi ízenetet és a közigazgatási bíróságról szóló törvényjavaslatot fogja letárgyaltatni.

Mérvadó (természetesen ismét bécsi) körökben úgy látszik az a szándék, hogy a nyár és az őszi folyamán nem hivatják össze a parlamentet.

E szerint tehát a Bánffy-kabinet azt a kényelmesebb utat választja, hogy jó ideig parlament nélkül kormányozzon.

Azt jelenti ez a bécsi hirdetés, hogy Magyarország legújabb alkotmányos kormánya ilyen módon akar megszabadulni a reá nézve úgy látszik terhes, s bizonyára veszélyessé is válható parlamenti ellenőrzéstől; más szóval igyekszik a reá nehezedő közhatalmú funkciókat a lehető legkényelmesebb és legveszélytelenebb módon teljesíteni, a mire mindenesetre a parlamenti ellenőrzés hiánya a legjobb eszköz.

Ugy kell lenni, hogy a Bánffy-kabinetnek arra nézve, hogy a magára vállalt feladatokat teljesíthesse, elegendő, ha a koronának gyakran hangsúlyozott bizalmára támaszkodhatik; hogy aztán a másik alkotmányos faktor, vagyis a törvényhozás, tehát a nemzet képviselője, mit szól a kabinet közhatalmú ténykedéséhez, azzal az új kabinet — a mint látszik — nem sokat törődik.

Nekik elég, ha a bécsi urak és az ottani mérvadó körök utasításai szerint és a koronának tetsző módon kormányozzák az országot, a magyar nemzet közhatalmú ténykedése csak arra való e felfogás szerint, hogy jó időn keresztül meg legyen fosztva a köteles ellenőrködéstől és csak utólagosan — s akkor is — Bécsen át egyszerűen hirt vegyen az alatt végzett kormányzati dolgokról.

Hát, kétségtelenül kényelmes, de mindenesetre veszedelmes az a játék, melyet a Bánffy-kabinet a parlament nélkül való kormányzással akar Magyarországot legújabb alkotmányos életében lejátszani.

Nézetünk szerint a korona bizalma és a bécsi körök melegezése még egyáltalán nem elégséges ahhoz, hogy a Bánffy-kormány szabadon, s főképp, hogy az arra legilletékesebb faktornak: a törvényhozásnak az ellenőrzése nélkül teljesíthesse az országkormányzati közfunkciókat.

Hogy Bécsnek és a koronának tetsző dolgot akar a Bánffy-kabinet cselekedni, azt születése percétől fogva tudjuk és eddigi rövid élete alatt — mondhatni — egyebet sem művelt, mint cselekedte azt, a mit Bécsből diktáltak és végezte aképp, hogy megnyerje a tetszésüket. Azzal, hogy a törvényhozás — tehát maga a nemzet is — valahogyan megelégedjék a működésükkel, még egyik kormány sem tördött oly kevéssé, mint éppen a legújabb és a mint látszik, a legtehetetlenebb. De hogy aztán mire fog vezetni ez a legeslegújabb alkotmányosdi, arra nem a nemzet, hanem a kabinet lelkiismerete adjon feleletet.

Mi úgy nézzük, hogy a Bánffy-kabinet Bécsből és a korona bizalmából vette származását, ergo ebben a bizalomban akar megerősödni.

Ámde alkotmányos ország lévén, majd jönni fog idő, a midőn a nemzet lelkiismerete is felébred, s azt fogja mondani, hogy a ki csak Bécsnek akar tetszeni, az hagyjon fel azzal a czudar szereppel, hogy Magyarországot Bécsen át kormányozza.

Politikai hírek.

Bánffy Dezső és a választói. Szilagy-Somlyóról 32 tagú küldöttség vitte fel Bánffy Dezső b. miniszterelnöknek a képviselői mandátumot, Lukácsy Ödön ügyvéd választási elnök vezetése mellett. Lukácsy a mandátum átnyújtása alkalmával üdvözlő beszédet intézett a kormányelnökhöz, a ki szíves köszönetet mondott. A küldöttség tagjai később villásreggelire gyűltek egybe, hol lelkes felkészítőben ünnepelték a miniszterelnököt.

Megint két államtitkár. A belügyminiszterium két államtitkári állásának betöltése, mint a „Keleti Értseítő” képviselői köréből jelenti, közvetlenül az igazságügyi költségvetés letárgyalása után fog megtörténni, melynek Latkóczy Imre az előadója. Első államtitkárrá Latkóczy Imre, második államtitkárrá Széll Ignác, miniszteri tanácsos, fog kinevezettni.

A bécsi ut. Bécsből azt írják, hogy Bánffy miniszterelnök ezuttal bécsi útjának tulajdonképeni célja mindenekelőtt a delegációk egybehívásának megállapítása volt, de foglalkozott a többi politikai napikérdésekkel is. Azt hiszik, hogy Bánffy a még hátralevő egyházpolitikai törvényjavaslatok elintézéséről, összefüggésben a nemzetiségek pacifikálásának kérdésével, referált a királynak. Az egyházpolitikai javaslatokat illetőleg ő felsége kedvezőleg fogadta a miniszterelnök által proponált módosításokat.

Az új orosz külügyminiszter. A mint Szent-Pétervárról beavatott körökből jelenti, Lobanov hrg. volt bécsi nagykövetnek orosz külügyminiszterré való kinevezése befejezett tény. A hivatalos beigtatás még csak azért késik, mert a czári udvarnak nem sikerült eddig Lobanov helyébe, a ki tudvalevőleg Berlinbe lett áttéve, egy utódot találni.

A holgár fejedelem lemond. A Románul egyik nagyhatalom követőtől állítólag arról értesült, hogy Ferdinánd bolgár fejedelemnek eltökölt szándéka a trónról lemondani. Tekintettel a bolgár viszonyok zavaros voltára, e hír könnyen érthető feltűnést kelt.

A t. Ház.

Budapest, febr. 11.

A mai ülés — bejelentetvén néhány miniszteri mandátum igazolása — Erdély Sándor igazságügyminiszter beszédével kezdődött.

A miniszter kiterjeszkedett ugyan a vita folyamán felhozott összes kérdésekre és ellenvetésekre, kielégítő választ azonban nem igen adott, különösen nem a királyi család házasságjogának és a katonai büntető törvénykönyv megalkotásának ügyében.

Legnagyobb horderejű kétségtelenül az a nyilatkozata volt az igazságügyminiszternek, melyet a házassági perrendtartás kérdésében mondott.

Nem kell sem törvény, sem rendelet, hanem az eddig fennállott perrendtartás és a bírói gyakorlat szerint fognak itélni házassági perekben. Ez kétségtelenül a legkényelmesebb megoldása a kérdésnek, de hogy mennyiben helyes és célszerű, azt a miniszter szűkszavú beszédéből nem igen lehetett megítélni.

Az előadó rövid felszólalása után Issekutz Győző mondta el záróbeszédét, melyben az igazságügyminiszter összes állításaira kiterjeszkedett, mire a tételt a benyújtott határozati javaslatokkal szemben elfogadták. A következők tételén Polónyi Géza

mondott igen érdekes polemikus beszédet, melyben a töle megszokott alaposággal mutatta ki a miniszter tévedéseit. Öt percznyi szünet után a királyi kuria tételnél fejlődött ki igen érdekes és esetleg eredményeiben is nagy horderejű vita.

Mérey Lajos ugyanis megsúrgatta a kuriai bírák szaporítását, hogy a legfelsőbb bíróságnál felhalmozott hátralevő ügydarabokat fel lehessen dolgozni, Erdély Sándor igazságügyminiszter azonban nem tartotta lehetségesnek az újabb létszámszorítást.

Erre felállott Ugron Gábor és egy igen fényes beszédben, melyben nem csak mint kitűnő szónok és debatter, hanem mint az igazságügynek igen alapos ismerője mutatkozott be a Háznak, a kuriai restanciák megszüntetésére azt javasolta, hogy a 7-es tanácsokat szállítsák alá 5-ös tanácsokká mert annak valóban semmi értelme nincs, hogy nem a bíró tudásához, hanem a numerushoz fűzik az igazságszolgáltatást.

Miután pedig beszédében a volt igazságügyi kormányzatot élesen meg kritizálta, ennek védelmére Szilagy Dezső kért szót, de úgy látszik, félreértette Ugron Gábor szavait, a mit ez későbbi felszólalásában be is bizonyított.

A tétel megszavaztatván, még csak két felszólalás történt, mind a kettő Mérey Lajos részéről, a ki egy alkalommal sem mulasztotta el, hogy alapos szakértelemre valló megjegyzéseit el ne mondja a kellő alkalommal és így aztán hozzájárult a kérdések megvilágosításához.

Fél két órára az egész igazságügyi költségvetés meg volt szavazva és ezzel a pénzügyi tárcza budgetjének tárgyalása holnapra halasztatván, az ülés véget ért.

A politikai helyzet.

Megint csak Bécsen át érkeznek újabb hírek a magyarországi politikai viszonyokról.

Egyik bécsi lap budapesti levelezője — ha ugyan igaz a mit ír — ezekben ismerteti a helyzetet:

A folyó országgyűlés nem lesz hosszú életű. Annak okát, hogy a képviselőket oly korán küldik haza, különféleképen magyarázzák. Jól értesült körökből a következőket írják:

A kormány a delegációkat május végére hívja egybe, hogy a képviselőház összejárásával megkezdhesse a költségvetés tárgyalását és ne legyen szükség egy vagy éppen két indemnityre. Nem úgy dolog ez, mert már a hetvenes években is a delegációk májusban és júniusban ülészek.

Ezenkívül a kormány időt akar nyerni a közigazgatási reformokról szóló ama törvényjavaslatok kidolgozására, melyeket a belügyminiszter megígért, valamint az egyházpolitikai törvények végrehajtására is. Az állami anyakönyvvezetést szeptember 1-én kezdik meg, augusztus elsejére kinevezik az állami anyakönyvvezetőket. A házassági anyakönyvvezetést nov. 1-én léptetik életbe.

A mig a delegációk tartanak, a képviselőház nem tanácskozhatik, mert negyven tagja Bécsben lesz. Ezuttal a szélsőbal is képviselteti magát a delegációban, hol a hadügyminisztert az egyévi önkéntesek második szolgálati éve miatt előreláthatólag támadni fogja.

A nagy szünetet a kormány arra is akarja fölhasználni, hogy a mennyire lehet, megvalósítsa a fuziót.

Bánffy Dezső báró magyar miniszterelnök legutóbbi kihallgatása a királynál nagyfontosságú volt. A király jóváhagyta Bánffy javaslatait és a miniszterelnök azzal a tudattal távozhatott a burgból, hogy a hátralevő egyházpolitikai törvényjavaslatok elfogadása biztosítottak (?) vehető.

Gróf Apponyi és Gyulai Pál.

— A Kisfaludy-társaságból. —

Budapest, febr. 11.

A közgyűlés.

A Kisfaludy-társaság vasárnapi közgyűlése elé nagy érdeklődéssel tekintett a fővárosi irodalmi, sőt politikai világa is, mert köztudomású volt, hogy Apponyi Albert gróf, a

társaságnak két év előtt megválasztott tagja ez alkalommal fogja elmondani székfoglalóját. A közönség, a mely mindenkor nagy számban szokta felkeresni irodalmi társaságainak felolvasásait, ma még megszorodva és kétszeres érdeklődéssel jelent meg, várva azt a nem mindennapi pikantiát, a melynek az a tény ígérkezett, hogy parlamentünk első szónoka a felolvasó-asztal mellett, mint egy szép irodalmi társaság mutatja be magát.

De volt az ülésnek még egy váratlan s annál érdekesebb momentuma is. A Kisfaludy-társaság elnökének, Gyulai Pálnak sikerült mindeddig kikértnie azt, hogy nyilvánosan megjubilálják abból az alkalomból, hogy tudvalevőleg ötven év óta udvarol a magyar művészetnek és forgatja az irodalmi kritika és szabályját.

Az ülés befejeztével ugyanis Gyulait pályatársai nevében Zichy Antal főrendiházi tag, majd a kormány nevében Wlassics Gyula kultuszminiszter üdvözölte, a ki egyuttal a király elismerése jeléül a Szent István-rend kiskeresztjét nyújtotta át az ünnepeltnek. Az iróvilág is szép ajándékokkal kedveskedett Gyulainak, átnyújtván neki először is amaz eredeti rajzokat egy albumban, melyeket Hirsch Nelly festőművésznek készített a költő műveinek diszkiadásához, továbbá egy aranytollat, egy serleget és — 1600 frt pénzt. Ez utóbbit Gyulai tüstént irodalmi közszélokra ajánlotta fel.

A voltaképeni közgyűlés lefolyása a következő volt:

A teljesen megtelt díszes teremben d. e. 10 órakor jelent meg Gyulai Pál elnök a társaság tisztikarának és tagjainak kíséretében, egyszerű fekete magyar öltözetben, mint rendes szokása.

Az elnök helyét zajos éljenzés közt foglalta el. Melléje sorakozott Szász Károly másodelnök, Beöthy titkár és Vargha Gyula másodtitkár.

Gyulai Pál megnyitó beszéde szép visszapihlantás volt Kisfaludy Károly korának irodalmi és sajtó viszonyaira, a mi után párhuzam gyanánt a jelenkori irodalmi, főképp hirlapirodalmi viszonyainak metsző, de föltötte tanulságos kritikáját következett. Az ünnepélyes nagymosás bizonyos neme volt ez, melyet feszült figyelemmel követett az egész terem.

A hosszas taps és éljenzés után Beöthy Zsolt főtitkár terjesztette elő évi jelentését, melyben először is a Paulay Éde halálával a társaságot ért veszteségről emlékezett meg. Azután üdvözölte az új tagokat: Jakab Ödönt, ki évtizedek óta működik sok sikerrel az irodalom terén és Radó Antalt, ki a világirodalom jelesebb alkotásainak szerencsés átültetésével szerezte babérait, s a ki már előbb is ugyszólván „fogadott fia” volt a társaságnak. Szóltt ezután az év során kifejtett jelentősebb irodalmi mozzanatokról, majd föl-említette, hogy a társaság a nemzet nagy halottjának, Kossuth Lajosnak temetésén, ugyszintén a Katona-, Hornyák- és Jósika-ünnepken, melyek közül a két első a vidéken folyt le, képviseltette magát.

Ezután Vadnay Károly rendes tag tartott emlékbeszédet Tomory Anasztáz, a társaságnak mult évben elhalt mecenása felett, a ki áldozatkészségével lehetségessé tette a magyar Shakespeare-kiadás létrehozását. Sok érdekes adatot hozván fel az előbb nagykőrösi tanár, majd a „nagybátyjáról” öröklött vagyron révén dúsadaggyá lett Tomory felől, hosszasan, de mindvégig szellemesen beszélt a nagy britt költő műveinek hatásáról, miközben zajos tapsok közt fejezte be emlékbeszédét.

Gr. Apponyi Albert.

A programm következő száma Apponyi Albert gróf székfoglalója volt ily czimén: „Eszetika és politika, művészet és államférfi.” A mint a gróf megjelent a felolvasó asztal mellett, üjult erővel tört ki a taps, az éljenzés és percekig zugott. Apponyi gróf végre szóhoz juthatott s átható kellemes hangján félig olvasva, félig szabad szóval tartotta meg székfoglalóját.

A gyönyörű előadást sokszor szakította félbe tetszésnyilvánítás, de az akadémia dísztermében alig zajlott még le oly tapsvihar, mint az, mely Apponyi felolvasásának befejeztekor zugott végig ma.

Eljén Apponyi! Hangzott fel ezer ajkáról és a gróf kénytelen volt ismételtelen az emelvényre lépni és mély meghajlással megköszönni a szép óvációt, melynek hatását még fokozta egy váratlan incidens, melyet Gyulai Pál provokált. Ő ugyanis átadván Apponyinak a Kisfaludy-társaság tagsági oklevelét, a grófot, mint most már egyenrangú tagot, üdvözlő beszédében bizonyos maliciával arra oktatja, hogy a politika csak az időszerű igazságokat keresi, mig a tudomány az örök igazságokat kutatja. Ha tehát Apponyi valaha el fog fáradni a politikában, ugy azzal vigasztalja, hogy mindig enyhét, vigaszt találhat az örök igaz és örök szép kultuszában, s ugyanekkor egyszersmind a nemzetiség oltárán fog áldozni, mert mi sem erősíti annyira a nemzetiséget, mint a tudomány ereje s a művészet varázsa.

Ez, az ilyen ünnepélyes alkalmakkor teljesen szokatlan aposztrófálás Apponyi grófot, a jeles debattert nem hozta ki a sodrából. A gróf megértvén a maliciáját, engedelmet kért a közgyűléstől, hogy mint a szokásokkal ismeretlen, feljelen Gyulainak, de nem maradhat adós a válasszal és kijelenti, hogy igazat ad is Gyulainak, de a maga részéről megjegyzi, hogy egész politikai pályája alatt mindig az örök igazságot kereste, a mint, hogy az időszerű igazságoknak nem is szabad soha sem ellentétbe jönnök az örök igazsággal.

Hosszantartó éljenzéssel fogadta a közönség ezt az érdekes szóharcot és ennek hatása alatt folyt le a sorrend hátralevő része.

Most Szász Károly szavalta el a Költőhöz című, Endrődy Sándor pedig a Tündérek című költeményét s mind a kettőn megerdemelt tapsokat arattak. Utánok Varga Gyula másodtitkár tett jelentést a lejárt pályázatokról.

Ezután a már közölt pályakérdéseket hirdették ki, mire az elnök néhány szóval bezárta az ülést.

Gyulai Pál kitüntetése.

A közgyűlés bekezdése után ugyszólván csupán en famille — a Kisfaludy-társaság tagjainak jelenlétében történt a Szt.-István-rend kiskeresztjének átadása, melylyel a királyi kitünteti Gyulai Pált 50 éves írói jubileuma alkalmából. Zichy Antal intézett hosszabb beszédet Gyulához, méltatván annak érdemeit, mint költő, mint író, mint egyetemi tanár, főrendiházi jegyző és Kisfaludy-társasági elnöknek.

Mindezek után átnyújtja neki az ajánlókat, melylyel a társaság meglepi. Rothfeldné Hirsch Nelly művészi rajzai, egy arany toll, egy művészi kivitelű serleg és — leat un least — pénz — sok pénz.

Zichy Antal után a kormány jelenlevő képviselője, Wlassics Gyula közoktatásiügyi miniszter szólalt fel, hogy üdvözölje a legelső magyar műbírált.

Általános gratuláció és kézzszorítás következett erre. Még egy kis cserle, melynek középpontja Apponyi és Wlassics volt, mire az egész társaság átment az akadémiának áttelében levő István-fogadóba, hol nagy banketti fejezte be a Kisfaludy-társaság ünnepét.

A bankett.

Hetvenhat teríték, ugyanannyi vendég. Fenn az asztalfőn Gyulai Pál, a nap egyik hőse, mellette Apponyi Albert a másik hő. Szász Károly subtitulo alelnök kap helyet Gyulai Pál mellett. Jókai Mór sem hiányzik Gyulai ünneplésénél.

Kitűnő menü emeli a hangulatot. A toasztok hosszú sorrendjét Gyulai Pál kezdi meg. Eljén a király és a királyné! — kiált fel halás szívvél és a társaság ajkain visszhangra talál a szt. István-kereszties poéta pohárköszöntője.

A Gyulai-serleget Beöthy Zsolt avatja fel.

Apponyi Albert grófot Szász Károly köszöntötte fel, ki válaszában, visszatért a közgyűlésen közte és Gyulai Pál közt lefolyt dialognusra, majd az irodalomnak feladatát ecsetelte a nemzet fejlődésében.

Jókai Mór leplezte le ezután Gyulait, kimutatván róla, hogy már régen jubilálták meg közösen egy banketti évfordulóját, melyet Brassai bácsi rendezett 40 év előtt tisztelőikre. Külömben Apponyit köszönti fel, kiről reméli, hogy kiváló — irodalmi vezér lesz belőle. Számos más tosz után Beöthy Zsolt két szívar megható historiáját mondotta el. E napokban ugyanis egy csomagot kapott, melyben két szívar volt. Azt a két szívat a Kisfaludy-társaságnak egykori, feledhetetlen elnöke, Kemény Zsigmond adta távozásuk Marichnak, az ő régi szedőjének azzal, hogy gondoljon rá, a mikor elszívja, — Marich ma adhatja neki a szívarokat, hogy az egyiket Gyulai Pálnak, a másikat pedig az örök emléktől elnök fivérének, Kemény Jánosnak adja át, a mit még is tesz.

Még sok pohárköszöntőt mondtak, mig a késő est véget vetett a mindvégig emelkedett hangulatú bankettnek.

A szász paktum.

Brassói távirati tudósítás szerint a barcasági kerületi választmány Filtch, Kaiser és Zay képviselőkkel egyetértőleg a szász választókat február 15-ére gyűlésre hívta össze, melynek tárgyai a jelenlegi politikai helyzet megbeszélése és a kerületi választmányának kiegészítése.

Nagyszébenből pedig a következő táviratot vették:

Schreiber Frigyes és dr. Meltz Oszkár országgyűlési képviselők ma tartották beszámolóikat a város két választókerületének választói előtt.

A gyűlésen 600 választó jelent meg, kik az elmondott beszámolókat helyesléssel fogadták.

Schullerus dr. tanár indítványozta, hogy a képviselők azonnal lépjenek ki a szabadelyű pártból.

Az indítványt 590 szavazattal 10 ellenében elvetették.

Ugyancsak 590 szavazattal 10 ellenében nagy lelkesedéssel elfogadták Dr. Wolff Károly indítványát, mely kimondja, hogy Nagy-Szeben város választói képviselőiknek bizalmat szavaznak, beszámoló beszédeikért köszönetet szavaznak és a bárcasági kerületi bizottság január 17-én hozott határozatával egyetértőleg kívánják és helyeslik, hogy képviselők mindaddig maradjanak meg a szabadelyű pártban, míg e pártállásukban lehetséges lesz nekik az 1890-iki népprogrammban megjelölt célok előmozdítására határozottan közreműködni.

Bánffy Desső b. pedig még mindig tagadja a szász paktum létezését.

Kolozsvár köztisztaság ügyének rendezéséhez.

I.

Most, hogy a szemét kihordás ügye — az észlelt hiányok és visszaélések miatt — ismét tárgyalás alá kerül, talán nem végezték felesleges munkát, ha magának az ügynek kellő megvilágítása céljából, egyet a más elmondok; mert — nézetem szerint — csak is az ügynek kellő megértése s horderejének megfelelő méltánylása mellett lehet kutatni és megtalálni a célra vezető eszközöket.

Közudmási dolog, hogy a tiszta talaj, tiszta levegő és tiszta víz képezik a közegészségnek lényegét s alapfeltételét. Hogy pedig ezek tiszták lehessenek, az ama tényezőktől és eszközöktől függ, melyeknek köztisztaságot teremteni képei feladatokat. Már pedig Kolozsvárnak, mint annyi sok más, ugy ebben a tekintetben sincs mivel dicsekednie; mert ama hivatalos törekvések, melyeknek talajunk, levegőnk és vízünk tisztántartása és minden fertőzéstől való megóvása képei feladatokat, eddig oly csekély mérvűek voltak, hogy eredményükben bátran mondhatjuk semminek. Vagy talán nagyitunk-e midőn azt mondjuk? Hiszen már évekket ezelőtt, éppen hivatalos adatok alapján mutatta ki dr. Fabinyi Rudolf egyetemünk tudós vegytanára, hogy az emberi excrementumoknak évenként termelt mennyiségéből csak 27.6 %-a szállítatik el s így annak 72.4 %-ka marad vissza, vagy más szavakkal: miután a lakosság számból kifolyólag átlagos számítás szerint az évenként termelt excrementum mennyisége 13,860,000 kilogrammot tesz ki (138,600 métermázsra) s ebből elszállítatik 3,725,500 kilogramm (37,255 méter mázsra) s így 10,134,500 kilogramm vagyis 101,345 méter mázsára rug az a mennyiség, mely évenként vissza marad. Vegyük már most ehhez a marhatrágya mosogatólevek, különböző hulladékok és a házi szemétből származó szennyet és piszkot, — akkor tisztán fog állani előttünk, hogy mily óriási mennyiséget tesz ki ama piszkos, mely évről évre mind nagyobb mértékben fertőzi talajunkat, levegőnköt és kútjaink vizét. Ezt a hatványozott mértékben emelkedő fertőzést semmi sem bizonyítja jobban, mint ivásra használt kútjaink vizének a mult nyáron felmerült vízvezeték botrány alkalmával Fabinyi tanár által megejtett vegyelemzése. Kitént ugyan is, hogy míg az 1882-ki vegyelemzésnél négy-öt kútvíze még teljesen jónak s így ivásra alkalmasnak találtatott, addig az utóbbi vegyelemzés az összes kutak vizének oly fertőzöttségét mutatta ki, hogy azok közül — még az akkor beállott nagy

vízszükség esetében is — csak alig egy-két tőnek vizét lehetett némileg ivásra ajánlani.

Látható, mindezekből, hogy itt oly tényekkel állunk szemben, melyeknek valódiságát egy komolyan gondolkodó ember sem fogja kétségbe vonni. Látható mindezekből, hogy e tényeket tovább is ignorálni, ha csak egy parányi lelkiismeretesség is van az intéző férfiakban, teljesen lehetetlen.

Épen eme szomorú közegészségügyi viszonyok ösztönöztek már 1882-ben „Kolozsvár misériái” czim alatt az „Ellenzék” emeltt évi 126—144 számaiban megjelent cikksorozat megírására. Már ekkor a legürögsebb teendőket indítványoztam a csatornázás és a vízvezeték létesítését*) ugy szintén a házi szemét naponkénti kihordásának elrendelését, kifejtve egyttal az utóbbinak módosításait is. Hirlapi cikkekben többször isméttem ez indítványomat s így legutóbb 1893-ban a „Kolozsvár” most emeltt év augusztus havi folyamában „Kolozsvár közegészség ügye” czim alatt megjelent dolgozatomban is.

Mindezeknek azonban nem lett meg a kellő eredménye s talán még most is a házi szemétdombok régi rendszere mellett élünk, ha 1893-ban a kolera-járvány nem jön közegészségügyünknek segítségére. Ilyen válságos időben ugyanis — a felelősség sulya nyomasztó mértékűvé emelkedvén — még a mi habóságunk is jónak látja meghallgatásban részesíteni a szakemberek ajánlásait. Így történt aztán, hogy a dr. Purjesz Zsigmond tanár s akkori miniszteri biztos és általam egyidejűleg beadott indítványra a járványbizottság egyhangulag kimondotta a házi szemét naponkénti kihordásának létesítését, a mi aztán sok huza-vona után nagy későre meg is történt, de oly módon, hogy bátran elmondhatjuk, miszerint éppen nincs köszönet benne vagy legalább is nem annyi, mint a mennyinek lenni kellene. Ebben rejlik az oka annak, hogy ez intézménnyel sem a szakemberek, sem pedig a nagy közönség nincsenek megelégedve. Már pedig a köztisztaságügyi intézmények modern és célra vezető szervezése már tovább el nem odázható, ha csak azt nem akarjuk, hogy közegészségügyi tekintetben egy keltsi városnál is alacsonyabb színvonalra süllyedjen városunk.

Tudom jól, hogy e panaszokkal szemben nagyon sokan azzal állanak elő, hogy a vízvezeték és csatornázás nagy munkái már kedvező mederben folynak és pár év alatt, legalább a tervezet szerint, be is fognak fejeztetni. Ekkor aztán — mondják az illetők — minden meg fog változni; közegészségügyi viszonyaink azonnal jobbra fordulnak, ugy, hogy e tekintetben többet nem lehet panasza senkinek.

Ezek a jó urak azonban sok tekintetben csalódnak. Mert igaz ugyan, hogy a vízvezeték és csatornázás intézményében a köztisztaság s általában a közegészség ügynek egy igen hatalmas tényezője lesz megadva, de ne feledjük, hogy e két, egymással kapcsolatos intézmény még korán sem tesz nélkülözhetővé vagy épen feleslegessé sok más közegészségügyi intézkedést.

Lesz jó és elég vizünk (különösen akkor, ha ez a gyalui havasokból fog bevezettetni) fürödhetünk, mosakodhatunk kényelmesen és szomjunk kielégítésénél sem kell attól

*) A vízvezetékre vonatkozólag már akkor arra utaltam, hogy a városnak kellő mennyiségű és tisztaságú vízzel való ellátása tárgyában legelőnyösebben csak akkor fogunk eljárni, ha a vizet a gyalui havasokból vezetjük le a minék — a mondottakon kívül — még az az óriási előnye is meg lesz, hogy természetes nyomással is fog birni.

tartanunk, hogy fertőződtű kútvízzel elrontjuk gyomrunkat; a nagy csatorna elvezeti majd a szennyvizet, melyek eddig talajunkat megfertőztették, sőt elvezeti az emberi excrementumot egy jó részét is, melyek — a rendetlen kihordás miatt — eddig talajunk, levegőnk és vizünk fertőzést oly nagy mértékben emelték. Mind ez így lesz, de csak bizonyos mértékben. Mert ne gondoljuk, hogy a mint a vízvezeték és csatornázás nagy munkája elkészült, a víz minden házba be fog vezetett, mindenütt fürdőszobák állítatnak be, minden konyhába vezetékí viz fog ömleni a csapókból és kényelmes berendezésű csövekkel fogják minden háztól a nagy csatornába vezetni az excrementumokat.

Már maga a vízvezeték sem lesz az egész városra kiterjesztve; továbbá a vízvezeték hálózata eső házak tulajdonosai sem fogják (egy vagy más okból, de többnyire a költség miatt) mindnyájan bevezettetni s azok közül is, a kik bevezettetik, még kevesebben lesznek olyanok, a kik házaikban nem csak egyszerű vízvezetékí kútát állítanak, hanem gondoskodnak arról is, hogy az egyes lakostályok külön vízvezetékí csapot kapjanak, valamint fürdőszobai berendezéssel és csövekkel is el legyenek látva.

Mindezekből világos, hogy az emberi excrementumoknak legnagyobb, mondhatni 10/10 része, a marhatrágya és házi szemét pedig teljesen ezután is a közvetlen elutakításra vár s erről megfelelő intézkedések és szabályrendeletek után gondoskodni a hatóság feladatát és kötelességét fogja képezni továbbra is. Hogy pedig e tekintetben épen nem maradhatunk meg az eddigi felület, lanyha és érdemes eredményt felmutatni épen nem tudó eljárás mellett, azt senki sem fogja kétségbe vonni, a fennebb eladottak után.

A legszigorubb intézkedéseket kell tehát életbe léptetni 1. az emberi excrementumoknak, 2. a trágyadomboknak meghatározott időközökben és 3-szor a házi szemének naponként leendő pontos elszállítására. Mert van ugyan szabályzat az egy és két pont alatt említett ügyekre vonatkozólag, de az sem nem kielégítő, sem pedig pontosan nincsen végrehajtva az ellenőrzés hiánya miatt, s így mindenki azt teheti és teszi is, a mi épen tesszik. Fényesen bizonyítják ezt, a fennebb említett statisztikai adatok. A mi végül a házi szemét kihordására vonatkozó szabályrendeletet és intézkedéseket illeti, ezekre nézve nézetem a következők, — mint ezeket a november havi közgyűlésen is volt alkalmam röviden kifejtetni.

A házi szemét kihordása tárgyában létesített intézmény ellen annak nem lévege, hanem végrehajtási módosításai tekintetében emelhető kifogás, még pedig finansziális és közegészségügyi szempontból, de melyek teljesen elégségesek arra, hogy a különben üdvös intézményt egy a nagy közönség mint a szakemberek előtt diszcreditálják. Lássuk ezeket rendre.

Ha ugyanis pénzügyi tekintetben összehasonlítjuk ez intézményt más városok hasonló intézményeivel ugy találjuk, hogy az az évi 12,000 ft mélyben ez most nálunk kerül, határozottan magas összeg és egyáltalában nincs arányban Kolozsvár lakosságának számával még akkor sem, ha a város összes lakosságát vesszük is. Már pedig igen jól tudjuk, hogy a szemét kihordás emez intézménye a város területének csak egy részére szól és csak is e terület lakosai illetőleg káztulajdonosai által térítettik vissza a városi pénztárnak. Így állván a dolog a fennemlített összehasonlítás után még hátrányosabbnak,illetőleg még nagyobbban fogjuk találni a 12,000 frtnyi évi kiadást.

De tekintsünk el minden összehasonli-

tástól, mert bár az ebből vont következtetés helyességét senki sem vonhatja kétségbe, nem épen lehetetlen ellene egy s más — habár jelentéktelen — kifogást tenni. Épen ezért tegyük egy kis számítás, hogy az esetben, ha a szemétkihordás jelenlegi intézményét a város házilag eszközölné, illetőleg foganatosítaná, mily költségbe lenne az végrehajtható?

Kolozsvár, 1895. febr. 7.

Dr. S. Pataky Leó.

A villamos világítás Kolozsvárt.

Kolozsvár, febr. 12.

16. Szerződött-e a légszeszgyár a közönséggel a villamos erő behozatalára nézve?

A légszesz-gyár sem a magán-fogyasztókkal, sem (a város hatóságát kivéve) más Kolozsvár városában levő testülettel, intézettel, vagy hivattallal arra nézve, hogy céljaikra a villamos erő a légszeszgyár beleegyezése nélkül be ne hozathassék, nem szerződött.

Ha tetszik Benigni Samunak nagyutczai palotáját, Nagy Gábornak központi szállodáját, Lukács László pénzügyminiszternek főtéri 12. sz. a. levő házáat, a kir. tábla elnökének a hivatalos helyiségeket villammal világítani, vagy az Ajtai-nyomdának nyomda gépeit, Demjén Ágostonnak lakatos, vágó, furó és idomító gépeit, Ferenczi Ignácznak varrógépeit, Böckel Károlynak esztergáit, a közúti vasut társaságnak vasuti kocsjait, a keresk. és iparkamarának, kaszárnyáknak szellőztetőit, a két-három emeletes épületeknek felyonó gépeit villamos energiával hajtani és czipeltetni, a légszesz-gyár minden megkérdezése nélkül létesíthetnek részvénytársaságot és behozhatják a villamos erőt.

17. Van-e joga a városnak a légszeszgyár megkérdezése nélkül villamos-világítást alkalmazni?

Felelet: Nincs.

18. Van-e joga a város polgárságának és testületének a légszeszgyár megkérdezése nélkül a villamos erő és világítás alkalmazására?

Felelet: Van.

19. Előnyös-e a város hatóságára nézve az, ha a közönség maga folyamodik koncesszióért, alakít r. társaságot és behozza a villamos erőt?

Előnyös, mert ez által a nélkül, hogy a légszeszgyárnak legkisebb engedményt is nyujtana, a polgárságot olesó és egészséges világításához, olesó és könnyen hozzáférhető ipari erőhöz juttatja. Az energikus ipari erő alkalmazása által a vagyonosodás növekedni fog s emelkedni fog minden áldozathozatal nélkül az adózó képesség.

20. Előnyös-e a Ganz és tsa cégre, ha a közönség részvénytársaság útján hozza be a villamos energiát?

Minden esetre előnyös, mint azt a pécsi példa, hol a villamosság nehezkésen terjed, igazolja. Részvénytársaság népszerűbb és jobban tud hódítani mindig, egy cég vállalatának.

A részvénytársaság legalább ötször akkora eredményt érne el a villamos erő használatának terjesztésénél, mint a cég.

E részvénytársaság mindenestre az ország legkiválóbb intézete, mely a föld csaknem minden művelt nemzet lakta helyen tért hódított.

A Ganz céget kérné fel első sorban a berendezési munkák kereszttel vitelére. — A Ganz cégnek a föld különböző pontján 1156 községben s városban van elektromos berendezése és 153 városban van elektromos távvezetési rendszere. Tiszta dolog, hogy e világhírű cég, melynek elnöke Hegedűs Sándor városunk, képviselője minden versenyt kizáróan rendezné be a részvény társaságnak a telepet, vezetékeket és eszközöket.

A gyárnak a berendezési és fentartási anyag szállításokból és műszaki munkákból jóval nagyobb forgalma lenne, mintha magára hagyatva s a légszesz gyárhoz érdeke költekkel fűzve szerényebben kényszerülne folytatni az elektromos fény kiszolgáltatási műveleteit. Ily körülmények mellett való bevezetésre a cég képviselői: az 1884-ben lent járt Schiller Raimond és 1894 januárban lent járt Gályi üzletvezető is nagyon készségesnek nyilatkozott.

21. Előnyös-e a légszesz gyárra az, ha részvény társaság hozza be a villamos erőt?

Mindenestre nagyon előnyös. Először azért, mert a hol be van vezetve a légszesz, ott Auer-lámpákkal továbbra is alkalmazni fogják, a versenyéss kedvéért azonban nagyobb lesz a jövedelem is.

Másodszor, mert a villamos erő sok oly mellék iparágat teremt, a melynél a légszesz, mint hevítő s mint másféle eszköz, nélkülözhető nem lesz.

Mindezek a légszeszgyár jövedelmét a mostaninál tetemesebben fokozni fogják.

22. Előnyös-e a közönségre nézve a villamos erő részvény-társaság útján leendő behozatala.

Előnyös, mert a célba vett egyoldalú monopolium helyett a nemes versenyre tért nyit.

E verseny utalni fogja a villamos erőt is, a légszeszt is, hogy keressenek a világtási foglalkozáson kívül egyéb jövedelmező működési tért.

És találni fognak. És e versennyel újabb és újabb iparágak fognak létesülni és virágozni. Ez iparágak kényerét és pénzt juttatnak a polgárság kezébe.

A város szolgálatot tett a közönségnek 1870-ben mikor a légszeszt behozta.

A polgárság viszonzni fogja most a hatóságnak ezt a szolgálatot azzal, hogy részvény-társaságot alakítva, meg kiméli azoktól az engedményektől, a melyek nem állának arányban azzal az előnnyel, melyet nyujtana, a Redout vagy a fűtér villamos világítása.

Néhány év mulva fejlődni fognak a viszonyok s a részvénytársaság előnyösebb módokat fog nyujtani a városnak mind az utcák, mind a városi épületek világítására.

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1895. Február 12.

Hasonló és nem hasonló.

REGÉNY.

M. E. Braddontól.

Két kötetben.

Fordította: Amica.

Első kötet.

I.

Ellentétek.

- Haza jött Belfield ur?
- Még nem, sir Adrián.
- Az új lovon ment el ugy-e?
- Igen, sir Adrián.

Sir Belfield Adrián nyugtalanul mozgolódott a székében, aztán a tűzhelyhez ment és ott állott aggályos tekintettel a hamvadó üszköket nézve. A legény várakozott.

— András, milyen véleménnyel vannak az istállóban az új ló felől? — kérde sir Adrián,

András habozott mielőtt válaszolt volna, aztán kissé erőltetett vidámsággal azt mondta:

— Sir Adrián, a lovások azt mondják róla, hogy jó ló, mint minden olyan ló, melyet Belfield ur vásárol.

— Igen, igen, ő jól ért a lovakkoz — ezt mindnyájan tudjuk. De a legvadabb állatot megvenné melyet valaha ló ellett, ha annak az alakja vagy a járása a tetszését megnyerné. Én nem szerettem ennek az új pejnek a nézését.

— De lássa, sir Adrián, a pej a Belfield ur kedvencz színe. Hiszen tetszik tudni, hogy egy szép pejért akár milyen messze elmegy és akár mennyi pénzt kiad, midőn a másszínű lovakra reá sem néz.

— Igen, igen; ugy van Adrás. Anyám a szalonban van?

— Igen, — sir Adrián — mondá a legény,

András egy középkori szürkülűni kezdő férfi volt, kinek már régóta kulcsárrá kellett volna fejlődnie, de a Belfield udvar oly jó hely volt, hogy kevés eseléd kívánta azt elhagyni azon reményben, hogy jobb állást szerezzen magának.

A belfieldi főkulcsár fhatvan éves volt, a társa az ötvenen túl volt, a két legényközül a fiatalabbik harminczkét születésnapján látta a napot lemenni. Az a régi jó szürke kőház az Észak Devoni erdővel koszorúzott dombok között, paradicsoma volt a férfi és asszony családének, olyan paradicsom, mely nem volt egészen ment a Sátán jelenlététől; de a benlakók képesek voltak egy ürdögilemet elviselni, hol annyi mennyei elem volt.

Sir Adrián az ablakhoz ment — egy oszlopos ablakhoz, melynek a felső oszlopaiiban festett üvegek voltak, a Belfieldek családí czimerével. Mint a legtöbb Erzsébet-kori ablakoknak, ennek is csak kevés része volt kinyitható.

Adrián kinyitotta az arra a célra szolgáló táblát, kidugta rajta a fejét, hogy végig nézzen az avenen, melyen a testvérének kellett hazajönni.

A hosszú szemhatáron nem látott lovaszt — csak a szílfák és tölgyek ősi színezetét, melyek a széles avenuet az ut hásszában mind a két oldalon felváltva szegélyezték, és a hervadó lombok véghetetlen változatát, és az októberi délután fényes világosságát.

Mily gyakran nézte Adrián az ikerestvét, egy szilaj csikót oskolázva azon a gyepen, vágatva rajta, mint egy felbőszült Centaurust és majdnem olyan kiegészítő része látszott lenni a lovának, mintha annak a mesebeli szörnyetegnek a mintájára lett volna alkotva.

— Jó napjok lehetett — gondolta Adrián. Már haza jöhetett volna, ha csak távolabb nem mentek, mint rendesen.

Hátra nézett a kandalló felett levő órára. Két negyed volt hátra! Még nem volt olyan nagyon késő. Csak az a tudatbántotta, hogy a testvére egy tüzes vérű lovon ült.

— Milyen képzelődó bolond vagyok! mondá magában türelmetlenül. Milyen idiotának kell lennem, hogy valahányszor néhány óráig elvesztem a szemem elől, ilyen aggályos baljóslatu érzelmeknek engedem át magamat. Tudom, hogy ő egyike a legjobb lovasoknak Devonshirben, de ha szilaj lovon ül — szerencsétlen vagyok.

Pedig tudok rokonszenvenzni azon gyönyörűségében, hogy egy rozsz természetű állat felett győzedelmeskedik, és bizonyítja, hogy a gyengébb és kisebb állat idege és izma, asszony párosulva tud uralkodni a terjedelem, suly, és nyers erő felett. Szerettem nézni midőn egy lovat tanít, és majdnem olyan élvezetet érzek mint ha én magam ülnek a nyeregben, és az én kezeim végeznék azt a dolgot.

És aztán a másik pillanatban, míg a testvérem győzedelmében gyönyörködöm, asszonyias hangulat jön reám, s a félelem miatt hideg borzongás fut végig rajtam.

Félek, hogy anyámnak igaza van, és a természet asszonynak szánt engem.

Csendesen járkált le s fel a szobában a mint maga felett így tűnődött, és szemlél szembe jöve egy velencei tükörrel, mely a könyvtár végén két könyves polcz között volt felakasztva, megállott előtte, hogy benne a saját arcát vizsgálja.

A tükörben látott arcát elég szép volt arra, hogy a legkövetkezőbb öntudatot kielégítse; de vonások klasszikai szabályossága és a színezet finomsága olyan finomsággal egyestültek, mi az elpuhultsággal volt határos és gyenge testalkatot és tulságosan érzékeny véralakot jelentettek. Nem olyan ember arca volt a ki a kelletlen körülmények ellen harcolni tudott volna, vagy a lépcső aljáról a felső fokra utat törhetett volna magának.

De Sir Belfield Adriánnak, a ki bitorban született és derék őseinek a hosszú sora által vagyonnal és ranggal volt ellátva, na-

gyon jó arcz volt. Egy ilyen férfi a gyengékedés, még ha betegedésre hajlott, is csak egy újabb baj volt. „Milyen érdekes” mondták róla a szomszédságban lakó fiatal ladyk midőn a fiatal báró személyéről beszéltek.

De az Adrián saját szemei előtt, azoknak a finom metszetű vonásoknak, és elefántcsont színtű sápadtságának nem volt semmi baja. A tükörben levő arcot összehasonlította egy másik arczsal, mely hasonló volt ahhoz és még is különbözött — az iker testvére arczával, melyet a fiatltság, egészség és és fizikai erő jellemzett.

Sir Adrián arra a másik arczra gondolt és türelmetlen sóhajtással fordult el a saját arczától.

— Én azt gondolom, hogy minden rozsz közzül, a mi egy férfit érhet, a beteges fiatltság a legrosszabb, — mondá magában, a mint a szobát elhagyta és a csarnokba kereszttel az anyja kedvencz nappali szobájába ment, mely az egymásból nyíló három szalon között a legkisebbik volt.

Lady Belfield egy alacsony széken ült a tűz közelében, de felrettent, midőn fia az ajtót kinyitotta.

— Haza jött? — kérde élénken.

— Valentin? — Nem jött, — válaszolá Adrián nyugodtan. Reményem, hogy anyám nem aggódik miattja?

— De igen, én aggódok. Mily halvány vagy és mily fáradtnak látszol. Én mindig aggódok, midőn Valentin egy új lovon lovagol, — mondá lady lady Belfield izgatottan. Oly kegyetlenség tőle olyan nyomorult állatokat venni, mint ha szándékosan akarna engemet kinozni. Aztán nevet és tréfát csinál az én félelmemből. A lovász azt mondta nekem, hogy ez a pej egy iszonyu gonosz természetű állat. Már is nem egy embetnek okozta a halálát. Valentinon kívül senki sem vette volna meg. Parker arra kért, hogy akadályozzam meg a megvételét, ha tudom. Nagyon jól tudhatta volna, hogy nem vagyok képes azt tenni — tévé utánna keserűen, a mint az ives ablak előtt levő téren le s fel járkált.

— Édes anyám, bohóság magát így

győttörni valahányszor Valentin egy új lovon megy lovagolni. Hiszen tudja, hogy ő milyen jó lovas.

— Tudom, hogy vakmerő, tudom, hogy a pillanatnyi szeszély kielégítéséért képes az életét kockáztatni, tudom, hogy a legcsekélyebb tekintettel sincsen irántam.

Anyám, maga tudja, hogy ő legjobban szereti anyámat az egész világban.

— En bizony nem tudom édes Adrián. De ha szeret, ugy az ő legmagasabb fokú szeretete nagyon messze esik az én szeretetről való fogalmamtól. Oh miért is vette meg azt az állatot minden figyelmeztetés daczára? — Édes anyám, merem állítani, hogy míg maga vértantut csinál magából, azalatt Valentin a rossz hírű pej lován csendesen jön haza felé a vadászatról és nagy sport után pompás jó kedélyllyel nem sokára itthon lesz.

— És te valóban azt gondold? Bizonyos vagy benne, hogy nem vagy nyugtalan miattja?

— Annak látszom? — kérde Adrián, mosolyogva nézve az anyjára. Neki oly gyakran kellett a saját érzelmét elrejteti, hogy az anyja érzelmét kimélje, midőn fiatalabbik szülöttjének valami vakmerősége mind a kétőjüket kimondhatatlan aggodalmakkal győttörte. Mióta Valentin elég idős volt arra, hogy a jártatások kikerültjén, folytonosan veszélyeztette a tagjait és az életét a mások gyötrelmére. Az ő esónakjai, lovai, puskái, kutyái, az aggodalom kifogyhatatlan forrásai voltak lady Belfield és az idősebbik fia előtt. A Valentin véralakotával talált, hogy mindig mozgásban legyen, vagy valamiféle küzdelemben; szilaj, tanulatlan lovon lovagolni, viharban szállni tengerre a yachtján, mérges kutyákból társakat és játék-tárgyakat csinálni, veszedelmes sziklák csucsait megmászni; a Csatornán vagy a Biskai-öblön átkelni, éppen olyankor, midőn minden olyan józanésszel bíró ember, a ki ura idejének, elkerülte volna az átkelést — egy szóval mindent olyan vakmerő önfelajrással csinált, mi az anyja gyöngéd szívének halálos gyötrelmet okozott. (Polytatása köv.)

Ezzel kimerítettük a villamos erő részvényszerűség útján való behozatalának kérdését. Még csak néhány zárszavunk van a hatóság egyik közege részéről X. aláírással tett észrevételekre. — Ezekre nézve alább felelünk meg.

(Vége köv.)

Emke-bál.

Kolozsvár, febr. 12.

Az Emke álarczos bálját tegnap tartották meg a nemzeti színházban. Érdekesebb bálja nem volt a saisonnak, mint az Emke és zsufoltabb színház sem volt soha, mint az este. A szemlélőnek már az a gazdag, változatos képsorozat is sok gyönyörűséget nyújtott, a mely a páholyosorokban, a földszinten, vagy a színpadon volt látható.

Este 9 órakor frakkos urak ültek, vagy csoportokba verődve álltak a földszinten és valahányszor nyílt az ajtó, mindannyiszor kíváncsian néztek az érkezőre. Nem sokára jött az első maszk. Minden szem kíváncsian fordult feléje. Aztán érkezett a másik, a harmadik. Egy csoport bajazzó, egy clown, fekete, kék, fehér dominók. Ördögök denevér szárnyakkal, Neptun, a háromágú szigonygal és e mythologiai, e pokoli alakok közt úgyelegtek piroscsinázás györgyfalvi leányok stb.

A frakkos gárda nyomába szállt minden maszknak és kezdődött a conventionalis megszólítás:

— Ismerlek szép maszk!
— Pedig tudtommal ismereteid szűk körben mozognak — vágott vissza önmaszksága.

A dandi elhallgatott és tovább sifített. Ez igen éles nyelvű dominó.

Egy zeneszerző kíváncsian követett egy hajlékony, karcsú fekete dominót.

— Ismerlek, kiáltott a kotta lovagja. Ismeretes vagy a járásodról.

— Miként te a rossz zeneszerzeményeidről, felelt a maszk és a fekete álarcz alatt gunyosan nevetett.

A két ördög szellemes megjegyzéseket osztogatott. Egy tudós egyetemi professor, a ki zoologus is ugyan, de azért jobban szereti a szép költeményeket, mint a vaskalapot, — szóba állott az ördögökkel:

— Honnan jöttök?
— A pokolból, felelték. Ugyan nem mondanád meg, hogy az ördög az állatok melyik fájához tartozik?
— Az asszonyi állatok fájához, mondá a professor?

Erre a háttérben egy kedves asszonyka így szólt:

— E szerint a feleséged az ördögök fájához tartoznék.

A professor hirtelen kapitulált a két tűz között, mert a kedves asszonyka éppen a felesége volt.

Mig a földszinten ilyen kedélyes közönség hullámzott keresztül-ka-sul, — a roskadásig telt páholyokból előkelő publikum látszóvonta egymást. Szinte kábító volt az a ragyogó kép, mely minden páholyból a földszintre mosolygott és láthatólag gyönyörködött a maszkok tarkaságában.

10 óra után harsogó trombitaszó jelezte, hogy új látványosság veszi kezdetét. A színpadi függöny fellebbent és tündéri látvány tárult a nézőtérre lévő publikum elé. A rokokó-menethen részvevő összes személyzet a színpadon volt intenzív villanyfényvel megvilágítva. Egész tündérország ragyogott a színpadról. A közönség tapsolt és ujjazott. Ismét és ismét felkellett lebbenni a függönynek, mert a közönség alig győződött betelni a látvánnyal.

A tableaux után ismét trombiták harsogtak és a menet megindult, gr. Bethlen Bálint vezetés alatt. Pazar fényvel öltözött nők és igen elegáns rokokos urak vékony lábszárrakkal lépkedtek körül a nézőtérre zene ütemére. Ez is egyike volt a legszebb látni valóknak. Mintha a szavakok lötszétébe hanyatlott rokokó-dívat és korszak emberei jelentek volna meg szemünk előtt. Egy kis illúzióval vissza szállhattunk abba az időbe, a mikor még olyan figyeltatásnak örvendtek a vékony gyilkosok és a mindenféle szintű harisnyák. Ma legfennebb csak a kék harisnyákat figyeltatják.

A menet után táncz vette kezdetét. A színpad pedig étteremmé alakítottatott át. Tizenkettőre járt már az idő és egyszerre kellett lett az asztaloknak. Nem akarom azt mondani, hogy az ételeknek, mert egy angol féle maszk, a ki most is makacsul ragaszkodott álarczához, azt kiáltotta, hogy asztalt, asztalt!

Egy iráló bele szólt:
— Talán sonkát inkább szép maszk!
— Oh én ámbroziával élek, sipított a kék dominó.

— E szerint te istennő vagy? Honnan? a menyországból, vagy a pokolból csepen-tél ide.

— Onnan, a hová te nem jutsz el?
— Ugy hát a pokolból jöttél!
— Nem — a Parnasszusról.

Igy röppentek az álarczok védbástyái mögül az ügyes megjegyzések mindenfelé. E közben folyt a táncz. Szép asszonyok, szép leányok ugyancsak repültek forogtak körbe tánczosaik karján. A szerencsétlen riporterek kétségbe esve néztek körül és egyre sohajtoztak:

— Névsort, névsort!
— Egy országot egy névsorért!

De teljes névsort egy országrért se lehetett összeállítani. Hanem azért neki gyűr-közünk és ideírjuk a tenger szép asszony és szép leányból azokat, a kik tánczoltak. Pardon és gratia árva fejünknek ha valaki nem jut be a fényes névsorba.

Nálunk még nincs dívatba az a nevezetes amerikai zsurnalista fogás, a melyet, épen most olvasunk a „New-York-Herald“ legfrissebb számából és a mely így hangzik:

„Bálozó hölgyek figyelmébe. A hirlapíróknak nagy és nehéz dolguk van mindig, de különösen bálak alkalmával; a jelenlevők összeírásától, a toleltetek foljegyzésétől fő a fejünk. Ennélfogva a munka megkönnyítés és a teljes megbízható névsor összeállítása céljából, egy újítást hozunk be. Kérjük azon hölgyeket kik a mai bálon megjelennek, sziveskedjenek névjegyüket az ajtónál elhelyezett perselybe dobni s a névjegyre felírni röviden a jelmezt és a szövet színét s minőségét. Természetesen ezt nem csupán fiatal hölgyektől, hanem a gardémák-tól is kérjük s akkor nem lesz aprehezió, mert senki sem marad ki a névsorból.“

Ime amerikai kollégáink megoldották a gordiusi csomót. Talán mi is követhetnők, mihelyt annyira megamerikaiasodunk. Addig azonban adjuk a következő sok fáradsággal összefogott névsort:

A rococo menetben részt vett hölgyek: Horváth Melani, gr. Bethlen Tima, Zeyk Cecil, Pisztori Irén, gr. Béli Emma, gr. Bethlen Mari, Bogó Margit, Csiky Alexandrine, Hirschfeld Kamilla, br. Kemény Jolán, Zeyk Ágnes, Cziráky Mariska, Mendi Gizella, Weisz Irén, Csiky Ilon, Molnár Ilon, Schandl Amélie, Schandl Mirza, Szabó Dénesné, Schilling Irénke, Gyárfás Rózika, Gall Emma, Vikol nővérek, Szigethy Izabella, br. Wesselényi Ilona, Kuthy Irénke, Csernyánszky Elli, Balogh Ilona, Hirschfeld Elise, br. Jósika Valerie, br. Jósika Beatrix, gr. Mikes Rosalia, Merza Lajosné, Schilling Lenke, gr. Triangi Alice, br. Splényi Marie, Óvári Iluska, br. Bánffy Anna, Pettky Mariska, Bús Erzs, Máthé Izora, Reinhold nővérek.

A rococo-menethen résztvevő urak: Gr. Bethlen Bálint rococo-menet vezető, gr. Béli Ferencz, Zeyk Géza, gr. Spanochi Leo, Csaba Zoltán, Kállay Gusztáv, gróf Teleky Ádám, gr. Lázár Árpád, báró Kemény Ákos, br. Szentkereszty István, Keltz Sándor, gr. Mikes Zsigmond, gr. Lázár Kálmán, Pospischil főhadnagy, Vikol Simon, Sonnenved Gyula, Hirschfeld Jenő, Kolbenheyer Samu, Ferenczi Dezső, ifj. Andrásovsky Dániel, br. Vesselényi Ferencz, Markoczy Antal főbadnagy, Borthusek főhadnagy, Mihály Zoltán, Hepes Aladár, Péchy János, Herepei Iván, Lázár Emil, Stacho főhadnagy, Haller András, Réthy Zolt főhadnagy, Pisztori Zoltán, Pölnitz báró, Dull Sándor, Radnóthy Dezső, Uray Miklós, Csiky Gyula, dr. Vaarro László, Tabakovits hadnagy, Merza Lajos, Farkas Géza, Fekete Béla, Gál Péter, Deák Albert.

Notabilitások: gr. Béli Ákos, Albach Géza, dr. Csiky Viktor, br. Feilitzsch Arthur, Fekete Gábor, gr. Teleky László, dr. Groisz Gusztáv, Sándor József, br. Szentkereszty Zsigmond, gr. Bethlen Gábor, Bíró Béla, Bölönyi József, Hild Gyula, gr. Teleki Károly, Losonczy János, Hory Béla, Pál István, dr. Szádeczky Lajos, Gajzágó Manó, dr. Kiss Mór, gr. Lázár István, dr. Purjesz Zsigmond, Gyarmathy Miklós, dr. Brandt József, dr. Haller Károly, Szabó József, br. Szentkereszty Zsigmond, gr. Óvári Kelemen, dr. Pisztori Mór, Szöcs Ákos, br. Apor István, Ferencz József, gr. Teleki Károly, id. gr. Thorockóy Miklós, br. Rudnyánszky Béla, dr. Márki Sándor, br. Bánffy Ernő, Lőte József stb. stb.

Ezeket kívül sikerült még az alábbi szépek névsorát összeállítani, mint a kik szintén részt vettek a fényes estélyen.

Leányok: Jurassy Berta, Fischer Ella, Fischer Margitka, Náthán Regina, Küry Klára, Brandt Elza, Tamási Erzs, Inkei Gizella, Biasini Gizella, Martos Sírka, Gyárfás Rozáli, Fekete Annuska, Fekete Katinka, Tokaji Etelka (M. Bogáti) Szöcs Mariska, Stukheil Miczi és Berta, Éjszaky Marcsa és Sarika, Rigó Anna, Aubin Róza, Ferencz Zsuzsa, Haller Gizi, Balla Ilouka, br. Horváth Hortensie, Wolf Ella, Klobucár Olga, gr. Béli Rosalie, gr. Béli Zsófia, Horig Emma, br. Bánffy Elza, br. Bánffy Ilona, Pakl Gizella, Isseyi Lili, Lechner Jolán, Zeyk Ella, Bessenszky Mariska, Zeyk Janka, Vass comtessek, Száva Ilona, Somlyai nővérek, Szász Marie, Szász Anna, Nagy Piroška, Nagy Nelli, Ferenczy Katalin, Ferencz Erzs, Májor Vilma, Gergely Mariska, Jánosi Vilma, Novobánszky Anna, stb. stb.

Asszonyok: Özy, gr. Béli Ferenczné, br. Bánffy Ernőné — Esterházi Cecili grófnő,

dr. Farkas Gézané, Szacsay Sándorné — Wesselényi Josefa báróné, (bálynák), br. Bánffy Zoltáné — Teleki Erzsébet grófnő, (bálehők), gr. Béli Ákosné, br. Bánffy Albertné, Purjesz Zsigmondné, gr. Béli Györgyné, br. Bánffy Dánielné, Boros Györgyné, Böhm Jakabné, Hartmann Adolfné, Kuzsók Istvánné, Nagy Sándorné (M.-Vásárhely), Kiss Sándorné, dr. Kiss Mórné, Papp Farkasné, Szádeczky Lajosné, Dobál Antalné, Trandafir Miklósné, Gámán Zsigmondné, Zathureczky Gedeonné, Dindár Istvánné, Hóry Béláné, Gyarmathy Miklósné, Deák Albertné, Góth Manóné, dr. Brandt Józsefné, Donogány Gergelyné, Issekutz Gyuláné, Vikol Andrásné, Solymossy Lászlóné, dr. Gámán Béláné, Dunky Kálmáné, Jeszenszky Ferenczné, Melka Vinczéné, Reményik Viktorné, Reményik Károlyné, Molnár Józsefné, Sárka Kristófné, Meszticz Ferenczné, Reményi Vilmosné, gr. Béli Kálmáné, Mentovich Gyuláné, doktor Török Istvánné, Ferenczy Ignácné, dr. Szölösy Attiláné, dr. Mendel Manóné, dr. Böhm Vilmosné, Török Lajosné, Haller Rezsóné, özy. Groisz G.-né, Tamási Istvánné, br. Feilitzsch A.-né, Szabó Józsefné, Biási Sándorné, dr. Török Imréné, Szakács P.-né, Szekula Ákosné, br. Szentkereszty Zsigmondné, özy. László Lászlóné, László Lászlóné, dr. Óvári Kelemené, Szabó Zoltáné, Gyárfás Benedekné, Pisztori Mórné, Holdampf Gerőné, Vörös Sándorné, Fekete Gáborné, Szöcs Ákosné, Stuckheil Gyuláné, Meisner Józsefné, Baintner Hugóné, Weisz Miksáné, dr. Góts Jenőné, dr. Schilling Lajosné, Schilling Rudolfné, Éjszaky Károlyné, Szilágyi Béláné, Benel Kálmáné, gr. Teleki Lászlóné, Rosenthal Henrikné, br. Wesselényi Istvánné, Aubin Károlyné, br. Apor Istvánné, Ferencz Józsefné, Vikol Antalné, dr. Haller Károlyné, Szentkirályi Ákosné, dr. Szentkirályi Kálmáné, dr. Csiky Viktorné, br. Rudnyánszky Béláné, gr. Toroczay Miklósné, Günzl Antalné, Haubert Henrikné, Hild Gyuláné, Klobucsár Vilmosné, gr. Esterházy Jánosné, dr. Küry Oszkárné, Baloghné, Kozma Gyuláné, dr. Márki Sándorné, özy. Merza Lászné, Korbuly Józsefné, gr. Wass Béláné, özy. Kuthi Albertné, Reinbold Arthurné, Schaudl Ferenczné, Fekete Béláné, Nagy Dezsóné, Albach Gézané, Hangay Oktávié, Békessy Károlyné, Szappanyos Miklósné, gr. Triangi Assencióné, br. Kemény Ödönné, Pánczél Imréné, Csiky Istvánné, Bournáz Jánosné Albach Gézané, Boross Sándorné, Benkő Mihályné stb. stb.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, február 12.

— **Márczius 15-ike a főváros iskoláiban.** A régi Magyarországnak megalakulását Szt. István reformjai hozták létre s az augusztus 20-iki nemzeti ünnep jelzi. A régi Magyarországnak átalakulását az ujkor reformeisméihez mérten s az új Magyarországnak létrejöttét az 1848-ik évi márczius 15-ike dokumentálta legpregnansabban. Ép olyan fordulópontot jelez ez Magyarországi életében, mint Szt. István reformjai s ép olyan méltó márczius 15-ike a nemzeti megünneplésre, mint augusztus 20-ika. De különösen kell, hogy ünnepe legyen ez a nap a magyar ifjúságnak, mert az 1848. márczius 15-iki eseményeknek hőse az ifjúság volt, élén a láng-lelkű Petőfi Sándorral. Azért igen dícséretre méltóan járt el a fő- és székvárosi tanács, midőn a főváros közgyűlésének tavalyi határozatához képest utasította az iskolák igazgatóit, hogy márczius 15-ikét az iskolában ünnepelejk meg. Előadást ne tartsanak, hanem a nap történeti fontosságát ismertetessék a tanulókkal s hazafias verseket szavaltassanak. Ezt a példát Magyarország többi városaiban is utánozni kelene s hasonló hazafias intézkedés megtételére különösen felhívjuk Kolozsvár város közgyűlését.

— **Uj angol regény.** Ma kezdjük meg Breddon rendkívül érdekes regényét, melyre már előzőleg felhívtuk olvasóink figyelmét. A két kötetes regény egyik leghíresebb munkája a nagynevű angol íróknak s mi siettünk, hogy e regény megismeretetésével, olvasóinknak szolgálatot tegyünk. Hisszük, hogy tisztelt olvasóink sok élvezetet találnak a kiváló angol szépirodalmi termékekben.

— **A kormány és a menza akadémika.** A menza bizottság a napokban a következő leiratot kapta: „T. Krenner Miklós menza akad. bizottsági elnök urnak. A nm. m. k. pénzügyminisztprum f. é. február hó 1-én 5000 sz. a. k. k. magras édeleletu hót értesítetik, hogy a kolozsvári tud. egyetemen létesítendő „Menza akadémika“ alapját valamely közelebb rendezendő jótékony czélú magyar állami sorsjáték tisztja jövedelmében leendő részesítésére a nm. m. k. p. ü. minisztérium előjegyezte. Z a r k a, min. tanácsos.“

— **Dr. Pataki Léo,** Kolozsvár város tisztelbeli főorvosa egy terjedelmes memorandumot nyújtott be Béli Ákos gróf főispánhoz Kolozsvár város köztisztasági ügyében. A memorandum közlését lapunk mai számában kezdjük meg.

— **Meghívó.** A menza akadémika 100-as nagybizottságát, csütörtökre, f. hó 14-ére folytatólagos gyűlésre tisztelettel meghívjuk. T á r g y: Az ügyrendtartás tárgyalása. Krenner Miklós, elnök. Kozma Endre, titkár.

— „Károli“ orsz. kórház betegjeinek könyvtárát mélt. gróf Esterházy Miguel 180

drb könnyűvel gazdagította, miért fogadja legőszintébb köszönetét a „Károli“ orsz. kórház igazgatójának.

— **Nyilvános köszönet.** A kolozsvári m. kir. Ferencz-József tudomány egyetemi orvos-tanhallgatók által önképző és segélyző-egyletük javára rendezett orvosbálon felülfizettek; Br. Bánffy Ernő 120 frt, dr. Lechner Károlyné 100 frt, Hegedüs Sándor 50 frt, Szacsay Sándor 25 frt, Albach Géza 25 frt, gr. Béli Ákos 25 frt, gr. Teleki Ádám 25 frt, dr. Hoor Károly 50 frt, dr. Szabó Dénes 50 frt, dr. Lőte József 25 frt. Hild Gyula 15 frt, Bölönyi József 25 frt, dr. Akontz K. 3 husz koronás arany, dr. Turcsa János 25 frt, dr. Kenyeres Balázs 50 kr. dr. Udránszky László 25 frt, dr. Marosi K. 5 frt, Gy. Rosenberger Bernát 10 frt, Szilágyi B. 2 frt, Bíró Béla 3 frt, dr. Fényi Henrik 2 frt, gr. Haller Gy. 10 frt, dr. Büchler J. 5 frt, Ilyés Albert 14 frt, br. Jósika Gábor 10 frt, dr. Kerekes 5 frt, Perl József 5 frt, dr. Engel Gábor 10 frt, dr. Góth M. 10 frt, dr. Ábt Antal 10 frt, dr. Ember B. 5 frt, dr. Matusofszky A. 5 frt, dr. Koch Antal 5 frt, Favlik Sándor 1 frt, Harkó Lajos 1 frt, Mihály László 5 arany, dr. Apáthy J. 7 frt, dr. Benel János egy drb. 8 frankos arany, dr. Meltz H. 20 frt, dr. Deutsch M. 3 frt, dr. Kovács S. 5 frt. dr. Dávid Leó 10 frt, dr. Kanitz A. 5 frt, dr. Scheitz V. 5 frt, dr. Gámán Béla 5 frt, dr. Generich G. 10 frt, dr. Purjesz Zsigmond 10 frt, Dávid József 5 frt, dr. dr. Farkas Géza 10 frt, dr. Generich Antal 15 frt, dr. Pisztori M. 5 frt. dr. Lindner Gusztáv 5 frt, dr. Óvári Kelemen 10 frt, László László 1 frt, br. Wesselényi Béláné 5 frt, dr. Szamosi János 5 frt, dr. Szgorszky 5 frt, dr. Török Imre 5 frt, Zeyk Gábor 5 frt, dr. Nappendruck K. 5 frt. Nagy Károly 2 frt, dr. Wetensteir S. 5 frt, Burger Frigyes 6 frt, Zeyk József 10 frt, dr. Mezey S. 5 frt, Merza Lajos 2 frt 50 frt, Heppes Miklós 5 frt, dr. Köblös Lajos 5 frt, Valentini Adolf 10 forint. Fogadják a felülfizetők a bizottság halás köszönetét. Meskó Zoltán orvosbáli pénztáros. Markovits Jakab ellenőr. Akontz Antal ellenőr.

— **A király utazása.** Bécsből táviratozzák e hó 10-éről: A király vasárnap reggel Cap-Szt.-Martinba utazott. A király Paar gr. főhadsegéd kíséretében háromnegyed 8 órakor érkezett a nyugati pályaudvarba. 5 perccel 8 óra előtt a vonat melyet Rittel dr. felügyő vezetett, kirobogott a csarnokból. Mint Welsből táviratozzák, a király tegnapelőtt 12 óra 29 perccor érkezett oda. A pályaudvarban Ferencz Szalvator kir. herceg és Mária Valéria kir. hercegnő üdvözölték a királyt, a ki mindjárt megérkezése után a lakosság lelkes óvációját közt kocsin Lichteneggbe hajtattott. Utját 11-én folytatja Cap-Szt.-Martinba, a hova kedden d. e. 11 órakor érkezik meg. Ottani tartózkodása 14 napra van megállapítva, de nincs kizárva, hogy az 8 nappal még meg fog hosszabbítani.

— **A bécsi gyilgossághoz.** Dr. Rothziegel ügyvéd gyilkosa ellen mind súlyosabb gyanuok merülnek föl arra nézve, hogy Eichinger nem hirtelen fölindulásban, hanem előre megfontolt szándékkal követte el borzasztó bűntettét. Annak az asztalnak a fiókjában dolgozni szokott, tüzetesebb vizsgálat után egy a papírok közt elrejtett, töltött forgópisztolyt találtak. A másik súlyosító körülmény az, hogy Eichinger azt a kis franczia kalapácsot, melylyel az ügyvédet agyonütötte, nem akkor hirtelen kapta föl, hanem azt a vasárnap boltban direkt gyilkos céljára vásárolta. Egy lemebergi lap adatai szerint Eichinger tüzerfőhadnagy volt Prizemnyiben, a mikor Rabindvics hivatalnok leányával megismerkedett. Eichinger beleszeretett a szép zsidó leányba, de mert a szülők ellenezték a házasságot, — a szerelmes-pár megszőkött Przemysből. Később visszatértek, a leány szülei pedig azzal a föltétellel, hogy Eichinger áttér a zsidó hitre, beleegyeztek a házasságba. Eichinger át is tért és elvette a szép zsidó leányt, ami nagy feltűnést keltett. A zsidó hitre tért főhadnagy lemondott tisztí rangjáról és hivatalnoknak állt be a Duna-gőzhajózási társulathoz, mely állását később ismeretlen odahagyta.

— **Olaszok Afrikában.** Párisból írják: A hivatalos csőfólatok ellenére is, az olaszok nagyban készülnek egy afrikai expedícióra. Nem telik bele két hónap s Barateri generálisnak 12,000 ember fog a rendelkezésre állni. Barateri csapatokat kért s Olaszország 12,000 embert küld hozzá. Világos ebből, hogy Barateri nagyobb fajta támadásra készült. Ugy látszik, a generális Tigrt akarja elfoglalni, a mi nem kis feladatot, ha tekintetbe vesszük, hogy ez a környék olyan hegyes, mint Svájc. A hadjárat hosszának és veszedelmesnek ígérkezik és aligha lesz meg a kellő eredménye. Tigre nem érdemes annyi áldozatra, a mennyibe az elfoglalása és megszerzése okvetlenül belekerül. Minthogy ezt a hadjáratot mi sem tesszünk sőt ezenkívül Olaszország mai pénzügyi helyzete sem olyan fényes, hogy a hadjárat költségeit az olaszok megerőltetés nélkül tudnák viselni, felmerül az a kérdés, hogy miért is indítják meg ezt a hadjáratot? A felelet nagyon könnyű. Crispi meg akarja földözni megépített népszerűségét, — babérokat akar szerezni Afrikában, hogy honfitársait jobb indulatra bírja maga iránt.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék“ eredeti táviratai.)

Országgyűlés.

Budapest, febr. 12.

A képviselőházban megkezdették a pénzügyminiszteri tárcza költségvetésének tárgyalását.

Láng Lajos előadó ajánlja a tárgyzát elfogadásra.

Molnár József a függetlenségi és 48-as párt nevében nem szavazza meg a költségvetést.

Azután határozati javaslatot nyújt be, hogy a miniszterek és a politikai államtitkárok ezen állások után nyugdíjat ne kapjanak.

Lukács László pénzügyminiszter programjában kijelenti, hogy szigoruan az előbbi kormány ösvényén fog haladni, mert — ugymond — azt senki sem fogja tagadni, hogy az előbbikormány legnagyobb épen a pénzügyi és közzgazdasági téren volt.

Magáévá teszi az egyenes adó reformját.

Az italméresí adóilletéket pótlék alakjában hozzácsatolják a szeszadóhoz, a mivel az eljárás lényegesen meg fog könnyíttetni.

A valutarendezés semmi akadályba nem ütközött s az halad a maga útján.

A miniszteri nyugdíjakra nézve megjegyzi, hogy **kényes kérdés** egy miniszternek e tárgyban felelni.

De ő azonban felelhet, mert sem mikor nemrég vissza lépett az állam szolgálatból, nem tartott igényt a nyugdíjra, sem azontul nem fog rá igényt tartani.

A miniszteri és államtitkári nyugdíjazást a jogegyenlőség és demokraczia nevében fentartandónak véli.

A költségvetést elfogadásra ajánlja.

Ugron Ákos röviden a javaslat ellen nyilatkozott, ki után Bornemisza Lajos szólt fel és kérte a marhasó leszállítását, Madarász József hasonló értelemben szólott.

Péchy Tamás csak azon minisztereknek szavazza meg a nyugdíját, kik ezen minőségben a törvényes időt kitöltötték.

Öt percznyi szűnet után, a miniszteri nyugdíjakra vonatkozólag Ugron Gábor a miniszternek válaszolva, kijelenti, hogy a nyugdíjak a demokratia követelményei és kérdi, miként egyeztethető össze a demokráciával az, hogy a miniszterek fizetéséből nyugdíj illeték nem vonatik le.

Ezután a szeszmonopoliuma térve át kifejti, hogy az nem egyéb, mint szocializmus, mert az állam ez által mindent a maga kezére igyekszik kaparítani.

Fejtegeti ezután, hogy a valuta rendszer megfeneklett, szóba hozta az osztály-magyar bankot és e bankkal szemben a miniszter álláspontját jelzendőnek tartja.

Magyarország ugymond, nem lehet Ausztriának egyszerűen piacza, hanem legyen önállóan fejlődő gazdasági állam, külön állami bankkal,

Zajos helyeslés hangzott fel a baloldaltól.

A vitát holnapután folytatják.

Holnap nem lesz ülés.

Serbánt meglopták.

Budapest febr. 12.

Serbán Miklós orsz. képviselő tegnap Brassóból Budapestre utazva, megismerkedett egy emberrel, ki magát pozsonyi földbirtkosnak adta ki. Az uton egy darabig kártyáztak, később azonban Serbán lefeküdt. Az idegen, miatlalt Serbán aludt, kilopta Serbánnak a társzáját.

Serbán, mikor felébredt észrevette a lopást s nyakon csípte a tolvajt.

Kolozsvárra érkezve, átadta a tolvajt a rendőrségnek.

Albrecht főherceg betegsége.

Budapest. február, 12.

Arcból jelentik, hogy Albrecht főherceg betegsége **nagyon súlyos.**

Az influenza betegsége, melyből kigyógyult, most a **tüdőjére szállt.** Környezete a legrosszabtól tart.

Vegetáriánus tragikomédia.

Az alábbi történet egy vegetáriánus tragikomédiájáról szól, a ki nagyán szerelmes volt egy szép szőke leányba és meg is kérte a kezét. A leány apja olyan ember, a ki előtt nagyon sokan kalapot emelnek, lévén ő kalaposmester és semmiféle filozofia nem tudja eltántorítani attól, hogy a friss kappan-pesenyje jó.

A vegetáriánusnak odaigért a leány kezét, a leány sen ellenkezett és így megtartották az eljegyzési lakomát.

A vőlegény azonban hozzá sem nyúlt az ételhez, nagyon rosszkedvű volt a mi aggodalomra adott okot.

— Talán valami baja van? — kérde végre a leendő anyós — hogy nem eszik egy felatot sem?

— Nincs nekem semmi bajom — felelé a vőlegény — sőt megvallo, hogy ehetném.

— Hát akkor miért nem eszik az isten szerelméért?

Talán rosszul van elkészítve?

— Nem tudom hisz nem ettem belőle.

A kalaposmester családja, a mennyaszszonyt sem véve ki egymásra nézett.

— Hát kérem — szóló végre az após — ha éhes, hát minek hagyja ott azt a jó libabecsenyét?

— Önök úgy látszik, nem tudják hogy én vegetáriánus vagyok.

— Mi az kérem?

— A vegetáriánus olyan ember, a ki nem eszik húst.

— Kérem szeretettel, hát mit eszik?

— Csak növényi éledeleket.

— Például?

— Például: burgonyát, rizst, borsót, lencsét, káposztát, salátát.

A kalaposmester a könyökére támaszkodott és ránézett a beszélőre.

— Ugyan, ugy-e! Aztán feleségének sem szabad mást enni, mint gyökereket?

A vőlegény nem titkolta, hogy kelle, mesebb volna neki, ha a konyháját a vegetáriánusok törvényei szerint vezetné a háziasszony.

— Hm! Hát én azt állítja, hogy ez a zsiros pesenye nem volna jobb, mint a krumplicstercz? A saláta pedig jobb hús nélkül?

— Nem akarom megsérteni kérem, de én minden húsetelben csak állati holttestet látok.

— Hát az bizonyos, hogy holttest mert elevenen nem eszük meg. Vagy a vegetáriánusok elevenen eszik meg az állatokat?

— Nem esznek egyáltalában húst.

— Pedig kérem, én a lányomat nem adom olyan embernek, a ki fűvet eszik és azt akarja, hogy a felesége is fűvet egyék, mert megeshetnék, hogy egy szép napon a legelőre küldés ebédre.

A vőlegény elértette a célzást és mint hogy választania kelle a fűvést elve és szerelme között — ő az elvnek adott előnyt és bucsut mondott örökre a menyasszonynak.

— Hány személy használta a közúti vasutat 1894-ben? Januárban 21185. Februárban 20704. Márciusban 35811. Áprilisban 35158. Májusban 46402. Júniusban 37034. Júliusban 46908. Augusztusban 44300. Szeptemberben 42485. Októberben 44628. Novemberben 24191. Decemberben 33818. Összesen 432.624.

— A szászrégeni róm. kath. iskolába járó „szegény tanulókat segélyező egyesület” részéről a Br. Huszár Károlyné ömeltósága által 12 frt, az özv. Br. Bánffy Zoltánné által 5 frt és Dr. Gidófalvy Istvánné ömeltósága által 20 frt erejéig tett és meglepetésül elfogadott rendkívüli adományukért, ezennel hálás köszönet nyilváníttatik, a mely a már megtartott választmányi gyűlés alkalmával is jegyzőkönyvre vétetett. Boska Gyula, egyleti jegyző.

— A szerum csoda hatása. Bókai orvostanár az orvosegyesületben a szerummal tett kísérleteinek eredményéről referált. Szerinte a szerum a difteritisz ellen minden más gyógyeljárásnál felül mul. Kellően mel-lékhatása nincs. De megfúlás veszélyével fenyegető eseteknél operáció alkalmazása sztk-séges.

— A hypnotizmus újabb áldozata. Ipoly-ságon nagy szenzációt kelt, hogy a vonat-ról a kórházba vittek egy elegáns fiatal nőt, aki három napja alszik. Az orvosok tehetetlenek. Lehet, hogy a nő nonában szenved, de sokan azt állítják, hogy a vasuton hypnotizálta valaki és nem tudta, vagy nem akarta fölébreszteni.

— Áríz-veszedelem. Szolnok-Doboka vármegyében, — mint bethleni tudósítónk írja, — a napokig tartott szibériai hideget egész váratlanul roppant esőzés váltotta fel a fölhalmozódott rengeteg mennyiségi hó rohamosan olvad. Az eső már több mint huszonnégy órája tart, az utakat, mezőket egész patakok szelik át, úgy hogy a legkomolyabb árízveszedelemtől lehet tartani.

— Nagy bukás. Eszékről táviratozzák: A Fischer és Böckler-féle diakovári hengermalom tegnapelőtt beszüntette fizetését. A cég passzívái fél millió forintot rag-nak, míg az aktívák mindössze 280.000 forintot tesznek ki. Az eszéki piacot igen érzékenyen sújtja a bukás, a mennyiben magánosoknak, de közintézeteknek is sok követelése van a hengermalomnál.

— Vidám vadászepizód. Mitroviczból írja levelezőnk: Szalv'tor Lipót kir. herceg legutóbbi vadászata alkalmával olyan epizód esett meg, a melyen még most is jól mulatnak az itteni vadászok. A kir. herceg ugyanis vadászás közben egy sast pillantott meg, mely a Száva vize fölött repült el. A kir. herceg rálőtt a sasra, mely a lövésre a vízbe bukott. A királyi herceg már nagyon megörült a jó fogásnak, a mikor nem kis meglepetésére látja, hogy a sas, egy kaosát tartva a karmai között, kiemelkedik a vízből és a magasba röptül. Egypárszor még utána lőtt a kir. herceg a sasnak, de hiába, lövései már nem találtak.

— Milleniumi sorsjáték. A kormány — mint értesülünk — felhatalmazást adott az ezredéves kiállítás igazgatóságának

arra, hogy a milleniumi kiállítás alkalmából nagyobb szabású sorsjátékot rendezzen. A kiállítás igazgatósága úgy egyezett meg a pénzügyminisztériummal, hogy a milleniumi sorsjátékokat oly képen fogják szervezni, hogy ez egyszersmind előkészítő kísérlet legyen az osztálysorsjáték behozatalára. A milleniumi sorsjáték, mint hírlék, 10—12 millió forint árú sorsjegyből fog állani s közel egy millió forint tiszta hasznót fog hajtani az ezredéves kiállítás céljaira. A kiállítás igazgatósága most tárgyalásokat folytat több fővárosi bankintézetekkel a sorsjáték emissziója tárgyában, de egyszersmind több külföldi tőkepénzesnek és banknak ajánlatát is fontolóra veszi, mert a budapesti szintén a sorsjáték nyereségéből tulságosan nagy kvótát igényelnek a maguk részére.

— A tél Amerikában. Amerika minden részéből nagy hidegről és óriási hó-zivatarokról érkeznek jelentések. Számos ember megfagyott. Floridában az összes termés elpusztult. A kár több millió dollárra rug. Amerika legnagyobb részén a vad menekül az erdőkből és az emberi lakásoknál keres otlatmat. A farkasok farkában mutatkoznak.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kolozsvárt, 1895. szerda, február hó 13-án.

Küry Klára vendégfőléptével:

L I L I.

Felolós szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segéd-szerkesztő és kiadó lap tulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

H I R D E T É S E K.

Közgyűlési meghívó.

A kolozsvári „Műmalom Részvénytársaság”

I-ső rendes közgyűlést

1895. évi február hó 28-án (Csütörtökön)

délután 3 órakor tartja meg

saját irodai helyiségében (Belford-utca 3. szám.)

T Á R G Y S O R O Z A T A:

- 1.) Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1894. félelvi üzletről.
- 2.) Zár számadások és vagyon-mérleg előterjesztése és meg-vizsgálása.
- 3.) A felügyelő-bizottság jelentése alapján a felmentvény megadása.
- 4.) A nyereség felosztása iránti határozat hozatal és a szelvények kifizetési idejének meghatározása.
- 5.) Felügyelő-bizottság egy tagja elhalálozván, helyének választás útján leendő betöltése.

Kolozsvárt, 1895. évi február hó 12-én.

100. (1—3)

Az igazgatóság.

A bécsi nemzetközi élelmezési- és hadsereg ellátási kiállításon

„Wien-Rotunde 1894.” kitüntette!

BODOKI

„MATILD-FORRÁS”

kristálytisztá égvényes vasas savanyuvíz.

Vérszegénységen alapuló betegségeknél, a gyomor és az idegrendszer bántal-mainál és női bántalmaknál megbecsülhetlen gyógyhatású kellemes ital!

Legfelségesebb ízű „borviz” — a maga nemében párat-lan hatású „gyógyító víz”!

Elsőrangú aczél-forrás!

a melynél tisztább, egészségesebb és kellemesebb, de mindenekelőtt olcsóbb ásványvizet képzelné sem lehet.

Egy literes üveg víz ára üvegcsaerővel 10 krajczár. 10 üveg, vagy nagyobb mennyiség vételénél megfelelő árkedvezmények.

Kolozsvárt főraktáron:

SEGESVÁRY és TÁRSAI uraknál.

Tisztelettel:

GYÖRGY JÓZSEF, a forrás kezelője.

925. (36—x) (Háromszékmegye) **BODOK** (Háromszékmegye).

MATUTSEK JÓZSEF

27 év óta fennálló

férfi-, női- és gyermek cipész-üzlete,
KOLOZSVÁRT,

Főtér 32-ik szám alatt (a volt HUTFLESZ-féle üzlethelyiségben).

Megrendelések beküldött mérték vagy lábbeli minta után a legjobb anyagból és dívat szerint, lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.
8. (19—x)

MÜLLER GYULA

(Keresztény Imre utóda)

kefe- és ecset-gyára,

Kolozsvárt, Jókai-utca (belső) 14. sz. alatt.

Van szerencsém a nagyérd. helybeli és vidéki közönség becses figyelmébe ajánlani

gyártmányaimat,

melyek minőség, jóság és az árak tekintetében a külföldi gyárt-mányokat fölülmulják és a melyek több országos és iparkiallítás-on érdem érmekkel lettek kitüntetve.

A székességházi országos kiállításon 1879. ezüst éremmel lett kitüntetve.

A Szolnok-Doboka megyei gazdasági egyesület termény, állat és iparkiallításán 1887. bronz éremmel lett kitüntetve.

A budapesti országos kiállításon 1886. nagy éremmel lett kitüntetve.

Nagy raktárt tartok minden e szakmába vágó cik-kekből a legfinomabbtól a legegyszerűbbig.

Elvállalok mindennemű gépkéfék javítását avagy újja készítését.

A legjobb romániai sertéből készítek továbbá:

parket-fénykeféket, festő- (Steinpenclik), meszelő- és ken-

dertisztító-, fedélfestő ecseteket,

FODRÁSZ GÖMBKEFÉKET,

ruha-, haj- és bársonykeféket, mindezeket felelősség mellett, tiszta sertéből.

5. (19—x)

Kiváratra árjegyzéket azonnal küldök.

Orosz császári udvari szállító Moszkva.

88. (3—20)

„Vénus crême” bőr konzerváló szer. Kitűnő, teljesen ártalmatlan cosmeticum, kiváltképpen hasznos a bőr zsírfénye és érdessége ellen; a bőrt vakító fehérre varázsolja, a ránc-zok és redők képződését megakadályozza és megővja az arc-zsin fiatalos frissességét. A „Vénus crême” nem tartalmaz semmi zsírmű anyagot, azért soha sem avasodik s az év és nap bármely szakában minden ártalom nélkül alkalmazható. A t. közönséget saját érdekében kérjük, hogy az itt levő véd-jegyre szigorúan figyeljen. — Ára 2 frt.

„Eugenie” folyópép mitus-virá-gokból, a virágzó, üde arc-zsin ál-landó megőzésére. Ugy az arcnak és nyaknak, mint kéznek és karoknak gyönyörű lágyaságot és márványszerű tisztaságot kölcsönöz: a bőr minden érdességét és foltosságát megszünteti. Ára 2 frt.

„Eugenie” vörös folyékony arc-kenőcs, teljesen ártalmatlan. Az ajk-nak, arcnak és füleknek szép termé-szetes rózsaszínt kölcsönöz: villamos fény mellett is természetesen szinben tünik fel s 3 napig is tapadva marad a bőrön. Ára 1 frt 50 kr.

„Eugenie” hintőpor fehér, rózsá-szin és crême-szinben, tartósan és ész-revételül tapad s a bőrnek termé-szetes lágyaságot kölcsönöz. Ára 1 frt 20 kr. Pamacsallal együtt 1 frt 50 kr.

szetes lágyaságot kölcsönöz. Ára 1 frt 20 kr. Pamacsallal együtt 1 frt 50 kr.

„Trioxogen” kitűnő hajnövesztő szer, erősíti a hajgyökereket s telje-sen megakadályozza a korpaképződést. Ára 1 frt 60 kr.

„Nirgitine végétele” hajfestő, fekete és barna. A haj ezen szerrel festve, 6 hétig is megtartja a szinét és teljes lehetetlen a müleges festést szin-től megkülönböztetni. Ára 3 frt 50 kr.

„Folyékony kaukázusi bajusz-pedró” a bajusz növesztésére és épen tartására. — A bajusz felsütés nem szükséges, a nélkül is minden bajusz-nak a kívánt forma adható. Ára 75 kr.

Főraktár: **Burger Frigyes** gyógyáru-, vegy-szer- és illatszert üzletében, Kolozsvárt, (főtér, gr. Rhédey-ház.)

MAGYAR-NÁDASON,

a Lészay Gyula-féle birtokon

200 m. réti széna

eladó.

Értekezhetni lehet ugyanott Száva Dé-nessel.

101. (1—3)